

Åter till skolbänken

”Det blir alltid problem när flickor måste sluta skolan för tidigt”

I ett nytt projekt har Svenska Afghanistan-kommittén (SAK) gett 60 unga kvinnor, som tvingats sluta skolan för tidigt, en möjlighet att återuppta sin skolgång. Afghanistan-nytt har träffat några av dem som fått en andra chans.

Text & foto | Anders Rosén

Efter att vid 15-års ålder slutat skolan i åttonde klass är Nusima Muradi, 18 år, tillbaka i skolan igen – ett giftermål, en son och tre års hemarbete senare. När hon nu störtar in med sonen Wahidullah på armen och handväskan dinglandes på axeln har lektionen redan börjat. Burkan åker upp på en krok på väggen och hon ursäktar sig på samma sätt en stressad småbarnsmamma skulle göra överallt.

Vi befinner oss i den lilla byn Dasht-i-Qala, bortom staden Khwajaghar, i provinsen Takhar. Byn ligger mitt på en vidsträckt slätt som korsas av floden Amur, gränsen till Tadjikistan. Vid horisonten reser sig höga berg mot himlen.

Skolbyggnaden påminner mest om en grå låda. Det är här de minsta barnen i trakten går i skolan. Några har klassrum, andra har lektioner i korridorer och en del i tält utanför. Det är slitet och skamfilat men leendena är många och blickarna glada och nyfikna.

Numer finns också Nusimas nystartade klass i skolan. Hon och de andra unga kvinnor som har fått återuppta skolgången har i alla fall ett eget klassrum. Fast utan bänkar. Men med en svart tavla och kateder där lärarinnan Saleha för tillfället leder en lektion

i afrikansk geografi.

– Alla kvinnorna är väldigt glada över att få vara tillbaka. Det betyder mycket för dem att kunna fortsätta skolan, säger Saleha, en jämförelsevis rutinerad lärare som undervisat i fyra år.

Saleha är förvånad över hur snabbt kvinnorna har utvecklats som elever. Trots att en del av dem har varit hemma i flera år och borde ha viss studieovana, har det gått över förväntan. Hon tror att det beror på deras stora intresse och ambition.

– Jag har sällan sett ett sådant engagemang, säger hon. Alla har planer för framtiden och vill läsa vidare, helst på universitet. Och de har talang för det, men det hänger på deras familjer. Det ska finnas pengar och stöd. Jag hoppas verkligen att några av dem kan förverkliga sina drömmar. ▶

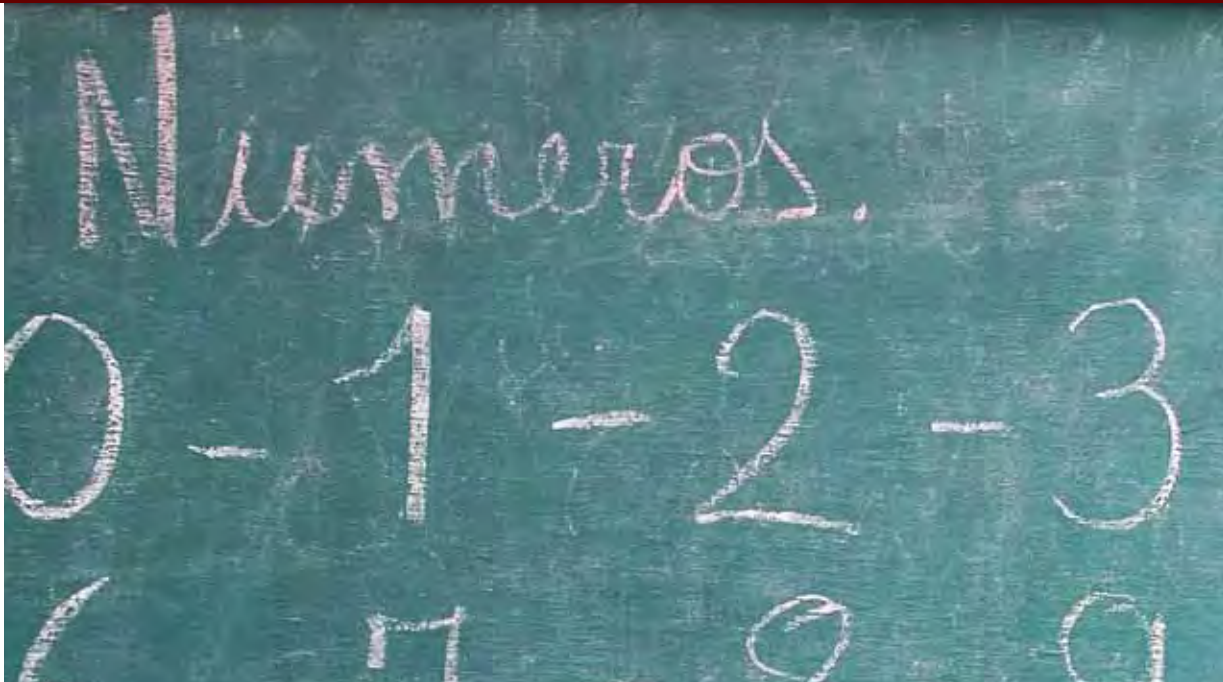

Grundskola för unga kvinnor

Det heter Female Secondary Education men kallas "coaching classes" (eller grundskola för vuxna) och är ett nytt initiativ som SAK startade förra året. Det går ut på att få tillbaka flickor och kvinnor till skolan för att de ska fortsätta sin utbildning. Ofta har de fått sluta för tidigt, redan efter åttonde klass. Anledningarna kan vara flera: ekonomiska problem i familjen, lång skolväg, tidiga giftermål eller andra kulturella hinder.

Hittills har programmet nått 60 kvinnor i tre klasser i provinserna Takhar och Bamyan, i norra och centrala Afghanistan. Eleverna är registrerade i den lokala skola som ligger närmast deras hem och målsättningen är att de ska gå ut tolfte klass för att få gymnasiekompetens och kunna läsa vidare på universitetet.

Framöver finns det planer på att starta förskoleklasser i anslutning till skolorna så att de unga mammorna kan ta med sig barnen och lämna dem medan de studerar. Projektet finansieras av Sida med 530 000 kronor under 2013-14.

» Jag fick lov att sluta skolan efter åttonde klass eftersom vi då skulle byta till en skola som ligger mycket längre bort. Min familj hade inte råd med resorna fram och tillbaka varje dag. Jag har sex syskon och min far är jordbrukare. Han hade helt enkelt inte tillräckligt med pengar. Jag förstod det men var mycket besviken över att behöva sluta skolan. Jag är mycket glad över att få vara tillbaka i skolan. Det känns så bra. Visserligen gick jag hemma bara ett år, men det var svårt. Jag hjälpte till i hemmet och så läste jag mycket, mest poesi. Senare vill jag också skriva en bok. Kanske blir jag författare och poet? Eller ännu hellre vill jag bli advokat. Under året som jag gick hemma såg jag många problem. Jag vill bli advokat för att kunna hjälpa andra som har det svårt. Det blir alltid problem när flickor måste sluta skolan för tidigt."

Aziza Sherzad, 15 år

» Jag är jätteglad att få vara tillbaka i skolan. Jag tvingades att sluta skolan efter åttonde klass när jag var 15 år på grund av att jag skulle gifta mig. I nästan tre år skötte jag hemmet, men jag saknade skolan och mina kamrater. Jag vill gå klart tolfte klass och efter det kanske jag kan studera vidare. Om det går. Min man har en liten butik i Khwajaghar och han vill att jag ska gå klar skolan. Också min övriga familj stödjer mig. Men jag måste ta med min son Wahidullah till skolan nästan varje dag. Han är 1 år och 4 månader och det finns oftast ingen annan som kan ta hand om honom. Min man kan ju inte ha honom i butiken. Men vi elever brukar hjälpas åt med våra barn i skolan. Innan den här klassen startade spreds informationen snabbt bland alla flickor som inte hade fått gå klar skolan. Vad jag vet är alla mina kamrater tillbaka. Ingen är kvar hemma."

Nusima Muradi, 18 år (t.v. med sonen Wahidullah)